

Verlaging Eigen Bijdrage Wmo 2017, evaluatie

Tijdens de behandeling van de Voorjaarsnota 2016 heeft de gemeenteraad een motie ingediend tot verlaging van de eigen bijdrage voor het gebruik van Wmo-voorzieningen.

Naar aanleiding van deze motie de raad besloten tot een verlaging van de eigen bijdrage Wmo door ophoging van de inkomensgrens met 25%, hierna te noemen: de Helmond Maatregel. Daarnaast voerde het rijk een maatregel door waarvoor gemeenten gecompenseerd worden.

De Helmond Maatregel is begin dit jaar na het raadsbesluit uitwerking motie eigen bijdrage (RV011) ingevoerd. Deze lokale maatregel is aanvullend op de landelijke maatregel. Op basis van de beschikbare resultaten over de effecten van deze maatregel doet het college een voorstel voor de periode vanaf 2018.

Het doel van de lokale maatregel is om met name de middeninkomens tegemoet te komen in de kosten van de eigen bijdrage. Voor de bekostiging van deze tegemoetkoming is € 250.000,- beschikbaar tot en met 2020. Het rijk compenseerde verhoudingsgewijs de hogere inkomens meer.

In deze evaluatie werken we met verschillende inkomensgroepen. De verhouding van de inkomensgroep 100% rijk, 125% Helmond Maatregel is in deze evaluatie omgerekend naar de verhouding tot het inkomensniveau van de Helmondse minima. De exacte hoogte van de inkomens/vermogensgrens van het minimabeleid is afhankelijk van de leeftijd en samenstelling van een huishouden. De inkomensgrens Rijk is dan ca 120% boven de Helmondse minima en de inkomensgrens van de Helmond Maatregel is dan ca 150% boven de Helmondse minima.

De evaluatie is uitgevoerd op geanonimiseerde bestanden van het Centraal Administratiekantoor (CAK).

Conclusie van de evaluatie

Na analyse van de bestanden van het CAK over de eerste zorgperioden van 2017 kan een bevestigend antwoord gegeven worden op beide hoofdvragen van de evaluatie.

1. Ja, de middeninkomens hebben meer profijt van de Helmond Maatregel dan de hogere inkomens.

Helmond heeft een minimabeleid waarbij cliënten tot een bepaalde inkomens/vermogensgrens volledig gecompenseerd worden voor de eigen bijdrage.

Daarnaast geldt voor huishoudens met een inkomens/vermogensgrens tussen 100% en 120% van het Helmonds minimabeleid dat zij maximaal het wettelijke drempelbedrag van €17,50 betalen.

Voor huishoudens met een inkomens/vermogensgrens hoger dan 120% van het Helmonds minimabeleid geldt het volgende:

Hoe dichterbij het bijdrageplichtig inkomen ligt bij de inkomensgrenzen waarvoor het minimabeleid in Helmond ..

- o hoe groter het aantal huishoudens dat gecompenseerd wordt op basis van de Helmond Maatregel en
- o hoe hoger de compensatie die de gemeente Helmond voor haar rekening neemt

De concrete bedragen die gecompenseerd worden kunnen sterk verschillen tussen de cliënten, afhankelijk van de kosten van hun Wmo-voorzieningen in relatie tot hun inkomen.

2. Ja, de Helmond Maatregel is betaalbaar binnen de begroting

- o Gemiddeld over alle cliënten gaat het om een bedrag van bijna zes euro per cliënthuishouden, per zorgperiode. Bij ruim 3.000 cliënthuishoudens per zorgperiode zou jaarlijks een bedrag van circa € 240.000,- gereserveerd moeten worden voor deze tegemoetkomingen. Dit valt binnen het gereserveerde bedrag.
- o Het gereserveerde bedrag kan onder druk komen te staan als de rijksoverheid andere inkomensgrenzen gaat hanteren voor wat geldt als "lage inkomens" in de uitvoering van de Wmo, of als de cliënten een ruimer beroep op de Wmo-voorzieningen gaan doen.

Toelichting op het analyseresultaat

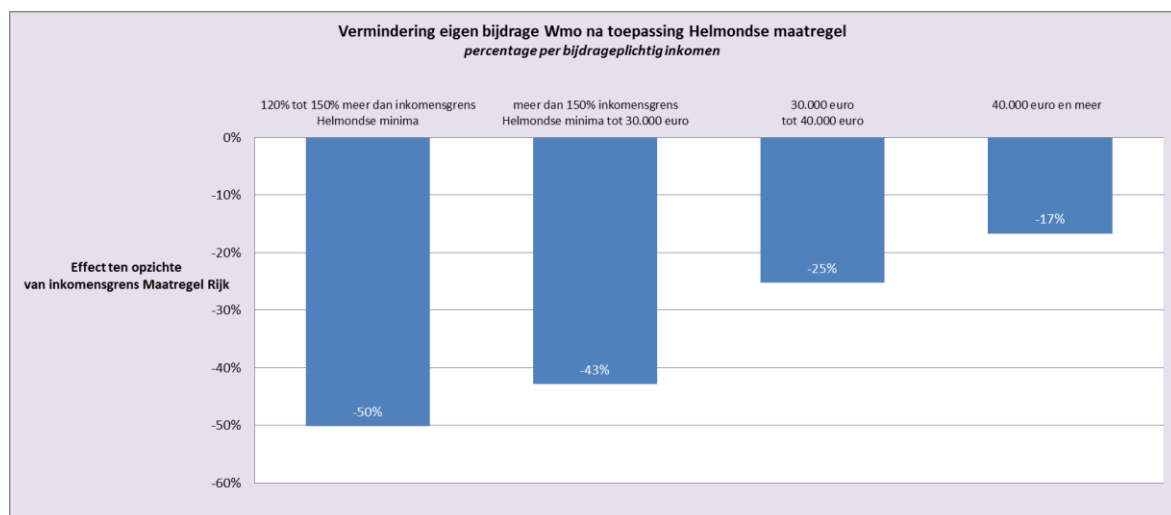
Clënten betalen elke vier-wekelijkse zorgperiode een deel van de kosten van hun Wmo-zorgvoorzieningen zelf. Het CAK berekent het te betalen bedrag op huishoudniveau. Hoe hoger het inkomen/vermogen, hoe hoger het 'drempelbedrag'. Boven dit drempelbedrag worden geen kosten in rekening gebracht. Onder dit drempelbedrag zijn de kosten voor de cliënt.

Inkomensgroep	% huishoudens met eigen bijdrage	Opgelegde eigen bijdrage			Grondslag voor het beleid
		deel onder het drempelbedrag	deel tussen drempelbedrag en rijksnormen	te betalen bedrag	
Inkomen tot minimabeleid ¹⁾ (100%)	50%	gemeente Helmond	n.v.t.	€ 0 [nul-factuur]	Minimabeleid Helmond
100% tot 120% minimabeleid ¹⁾	20%	cliënthuishouden	n.v.t.	maximaal €17,50	Rijksoverheid v.w.b. deze inkomensgroep
120% minimabeleid ¹⁾ en meer	30%	cliënthuishouden	gemeente Helmond	divers ²⁾	Helmond Maatregel

¹⁾ zie voetnoot. ²⁾ afhankelijk van hun voorzieningengebruik en van de hoogte van hun inkomen/vermogen.

De gevolgen van de Helmond Maatregel verschillen sterk tussen de verschillende huishoudens. Zij hangen af van de hoogte van het bijdrageplichtig inkomen én van de kosten van hun voorzieningengebruik:

- het aandeel huishoudens dat compensatie krijgt op basis van de Helmond Maatregel is groter, naarmate het bijdrageplichtig inkomen dichterbij het minimabeleid ligt. Waar de opgelegde eigen bijdrage onder de drempel ligt, blijven de kosten voor eigen rekening van het cliënthuishouden. Bij hogere inkomens is dit eerder het geval.
- het aandeel per inkomensgroep dat gecompenseerd wordt voor de opgelegde eigen bijdrage is groter, naarmate het bijdrageplichtig inkomen dichterbij het minimabeleid ligt.
- de compensatie kan nooit meer bedragen dan het deel van de eigen bijdrage tussen het verlaagde drempelbedrag en de drempel zoals die geldt onder de rijksnormen. Waar de opgelegde eigen bijdrage lager is dan de maximale compensatie, wordt navenant minder gecompenseerd. Dit speelt het sterkst bij de inkomensgroep tot 150% van het minimabeleid.

N.B. De percentages per inkomensgroep zijn gebaseerd op twee zorgperiodes; na verwerking van alle gegevens betreffende het kalenderjaar 2017 kunnen de percentages er iets anders uit zien.

¹ 120% c.q. 150% boven het minimabeleid is een globale grensaanduiding: voor het minimabeleid verschilt het exacte bedrag van de inkomens/vermogensgrens al naargelang of de cliënten deel uitmaken van een eenpersoons- of meerpersoonshuishouden en of zij al dan niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Helmond Maatregel: compensatie per inkomensgroep, zorgperiode 2, 2017

Inkomensgroep		% huishoudens met compensatie eigen bijdrage	Gecompenseerd bedrag eigen bijdrage		Te betalen bedrag	
			compensatie op totaal eigen bijdrage per inkomensgroep	compensatie op totaal eigen bijdrage <i>gemiddeld bedrag</i>	gemiddeld	maximaal
15%	120% - 150% minimabeleid ¹⁾	100%	50%	€ 18,- (0 tot € 56,-)	€ 17,50*	€ 17,50*
5%	150% tot € 30.000,-	84%	43%	€ 31,- (0 tot € 56,-)	€ 42,-	€ 100,-
5%	€ 30.000 - € 40.000	63%	25%	€ 23,- (0 tot € 56,-)	€ 68,-	€ 214,-
5%	€ 40.000 en meer	35%	17%	€ 14,- (0 tot € 84,-)	€ 72,-	€ 480,-
30%	Totaal 120% minimabeleid ¹⁾ en meer	80%	34%	€ 20,- (0 tot € 84,-)	€ 38,-	€ 480,-
100%	Totaal alle cliënten	23%	23%	€ 6,- (0 tot € 84,-)	€ 20,-	€ 480,-

¹⁾ zie voetnoot 1.

* in 2017 is dit het nominale bedrag dat per vier-wekelijkse periode wordt opgelegd bij voorzieningengebruik waarvoor een eigen bijdrage geldt.

Gevolgen voor minima

Ruim 50% van de cliënthuishoudens valt onder de minima.

Bij minima ligt het drempelbedrag op het niveau van de nominale bijdrage. Dit is een vaste bijdrage. Per huishouden bestaat de vier-wekelijkse nota uit de nominale bijdrage (in 2017 € 17,50).

⇒ Voor de minima (ruim 50% van de cliënthuishoudens) geldt dat de gemeente de nominale bijdrage betaalt; deze cliënten krijgen een zogeheten nul-factuur

Gevolgen voor inkomens tot 120% meer dan het minimabeleid

Ruim 20% van de cliënthuishoudens valt in de inkomensgroep tussen het sociaal minimum en circa 120% van dit inkomensniveau.

Bij deze inkomensgroep ligt het drempelbedrag op het niveau van de vaste nominale bijdrage. Per huishouden bestaat de vier-wekelijkse nota uit de nominale bijdrage (in 2017: € 17,50).

⇒ Cliënten met een inkomen tot 120% van het minimabeleid (ruim 20% van de cliënt-huishoudens) betalen de nominale bijdrage zelf

Gevolgen voor inkomens vanaf 120% meer dan het minimabeleid

Circa 30% van de cliënthuishoudens valt in de inkomensgroep met een bijdrageplichtig inkomen hoger dan 120% van het minimabeleid. Voor deze cliënten is de Helmond Maatregel actueel. De compensatie bereikt met name de cliënten die binnen hun inkomensgroep en type huishouden, de hoogste eigen bijdrage hebben.

- ⇒ De Helmond Maatregel bewerkstelligt dat bij deze groep cliënten het drempelbedrag verlaagd wordt
- ⇒ De gemeente Helmond compenseert de eigen bijdrage tot een bepaald maximum. Hierdoor wordt 80% van de cliënthuishoudens in deze inkomensgroep gecompenseerd, bij 20% blijven de feitelijk te verrekenen kosten ook na de verlaging nog onder het drempelbedrag
- ⇒ gemiddeld per cliënthuishouding is de tegemoetkoming circa € 20,- dit is 34% ten opzichte van de eigen bijdrage volgens rijksnormen

De compensatie bereikt een grotere groep cliënthuishoudens, naargelang het inkomen dichterbij het minimabeleid ligt. Het bedrag per cliënthuishouden is het hoogst bij een bijdrageplichtig inkomen tussen 150% van het minimabeleid en € 30.000,-; berekend als percentage van de eigen bijdrage zoals die zou gelden onder de inkomensgrenzen van de rijksoverheid neemt de tegemoetkoming af met hoger inkomen.

Per inkomensgroep ziet dit er als volgt uit (zie ook de grafiek):

- Gevolgen voor inkomens tot 150% meer dan het minimabeleid

Circa 15% van de cliënthuishoudens valt in de inkomensgroep tussen 120% en 150% van het minimabeleid. Bij deze inkomensgroep ligt het drempelbedrag boven het niveau van de nominale bijdrage.

- ⇒ De Helmond Maatregel bewerkstelligt dat bij deze groep cliënten het drempelbedrag verlaagd wordt tot het niveau van de nominale bijdrage.
- ⇒ De gemeente Helmond compenseert de volledige inkomensafhankelijke bijdrage voor alle cliënten in deze inkomensgroep
- ⇒ gemiddeld per cliënthuishouding is de tegemoetkoming circa € 18,- dit is 50% ten opzichte van de eigen bijdrage volgens rijksnormen

- Gevolgen voor inkomens tot een bijdrageplichtig inkomen van € 30.000,-

Circa 5% van de cliënthuishoudens valt in de inkomensgroep tussen 120% en 150% van het minimabeleid. Bij deze inkomensgroep ligt het drempelbedrag boven het niveau van de nominale bijdrage.

- ⇒ De Helmond Maatregel bewerkstelligt dat bij deze groep cliënten het drempelbedrag verlaagd wordt
- ⇒ De gemeente Helmond compenseert (een deel van) de inkomensafhankelijke bijdrage voor 84% van de cliënten in deze inkomensgroep, bij 16% blijven de feitelijk te verrekenen kosten ook na verlaging nog onder het drempelbedrag
- ⇒ gemiddeld per cliënthuishouding is de tegemoetkoming circa € 31,- dit is 43% ten opzichte van de eigen bijdrage volgens rijksnormen

- Gevolgen voor inkomens tot een bijdrageplichtig inkomen van € 40.000,-

Circa 4% van de cliënthuishoudens valt in de inkomensgroep tussen € 30.000,- en € 40.000,-. Bij deze inkomensgroep ligt het drempelbedrag boven het niveau van de nominale bijdrage.

- ⇒ De Helmond Maatregel bewerkstelligt dat bij deze groep cliënten het drempelbedrag verlaagd wordt
- ⇒ De gemeente Helmond compenseert (een deel van) de inkomensafhankelijke bijdrage voor 63% van de cliënten in deze inkomensgroep, bij 37% blijven de feitelijk te verrekenen kosten ook na verlaging nog onder het drempelbedrag
- ⇒ gemiddeld per cliënthuishouding is de tegemoetkoming circa € 23,- dit is 25% ten opzichte van de eigen bijdrage volgens rijksnormen

- Gevolgen voor inkomens met een bijdrageplichtig inkomen van € 40.000,- en meer

Circa 5% van de cliënthuishoudens valt in de inkomensgroep met een bijdrageplichtig inkomen van € 40.000,-. Bij deze inkomensgroep ligt het drempelbedrag boven het niveau van de nominale bijdrage.

- ⇒ De Helmond Maatregel bewerkstelligt dat bij deze groep cliënten het drempelbedrag verlaagd wordt
- ⇒ De gemeente Helmond compenseert (een deel van) de inkomensafhankelijke bijdrage voor 35% van de cliënten in deze inkomensgroep, bij 65% blijven de feitelijk te verrekenen kosten ook na verlaging nog onder het drempelbedrag
- ⇒ gemiddeld per cliënthuishouding is de tegemoetkoming circa € 14,- dit is 17% ten opzichte van de eigen bijdrage volgens rijksnormen